

**RTU studiju kurss "Starpkultūru komunikācija un biznesa ētika"****OR000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kods                                                | RA0096                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Nosaukums                                           | Starpkultūru komunikācija un biznesa ētika                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Studiju kursa statuss programmā                     | Obligātais/Ierobežotās izvēles                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Atbildīgais mācītbspēks                             | Iveta Dembovska - Pasniedzējs                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Mācītbspēks                                         | Iveta Graudiņa - Lektors                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Apjoms daļās un kredītpunktos                       | 1 daļa, 6.0 kredītpunkti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Studiju kursa īstenošanas valodas                   | LV                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Anotācija                                           | <p>Studiju kurss sniedz studentiem padziļinātas zināšanas un praktiskas iemaņas par efektīvas komunikācijas principiem starpkultūru un multietniskā vidē, kas ir būtiski vadītāja darbā, saskaroties ar dažādu tautību, reliģiju un sociālo grupu pārstāvjiem. Kurss attīsta empātisku, tiesisku un ētisku profesionālo saskarsmi, palīdz studentiem izprast starpkultūru komunikācijas barjeras, stereotipu un konfliktu rašanās mehānismus, kā arī piedāvā konfliktu risināšanas stratēģijas.</p> <p>Īpaša uzmanība pievērsta profesionālās komunikācijas ētikai, starpkultūru sensitivitātei, komandas darba un līderības lomai konfliktu risināšanā.</p> <p>Studiju kursa apguves laikā studenti apgūst, kā atpazīt un novērst potenciālos starpkultūru konfliktus, veidot uzticēšanos un komunikācijas efektivitāti, kā arī pielietot starpkultūru komunikācijas metodes profesionālajā komunikācijā. Kursa saturs ietver praktiskus uzdevumus, lomu spēles un situāciju analīzi.</p> <p>Ietver svarīgāko par ētikas jēdzieniem un principiem, biznesa ētikas sastāvdaļām, raksturīgākajām teorijām, profesiogrammas un profesiogrāfijas jēdzieniem, pārkāpumu veidiem biznesā, ētisko problēmu avotiem un ētisko problēmu risināšanas veidiem uzņēmumos, brīvības un atbildības, varas, tās ētikas lietošanas pamatprincipiem, sociālās atbildības noteikšanu uzņēmējdarbībā, patiesības un melu, taisnīguma un vienlīdzības kategoriju interpretāciju biznesā, uzņēmuma kultūras un ētikas, starppersonu ētikas jautājumiem uzņēmumā, vadītāja ētikas uzvedības normām, likuma un ētikas attiecību faktoriem, ētikas standartu un sociālo vērtību zināšanu un pielietošanas nozīmi uzņēmuma vadības procesā.</p>                                                                |
| Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs | <p>Mērķis: Attīstīt spēju efektīvi komunicēt, sadarboties daudzvalodīgā un multikulturālā vidē, nodrošinot profesionālās ētikas un vērtību ievērošanu darbā. Attīstīt studentu izpratni par ētikas nozīmi uzņēmējdarbībā, veicināt spēju identificēt un risināt ētiskās dilemmas biznesa vidē, kā arī pilnveidot kompetenci piemērot ētikas principus un sociālās atbildības standartus uzņēmuma vadībā un profesionālajā darbībā.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Attīstīt prasmi atpazīt un analizēt kultūru un komunikācijas atšķirības, kas ietekmē profesionālo saskarsmi uzņēmuma darbā.</li> <li>2. Pilnveidot efektīvas, empātiskas un ētiskas komunikācijas prasmes dažādos starpkultūru kontekstos.</li> <li>3. Veicināt kompetenci vadīt un motivēt komandas ar kultūras un profesionālās pieredzes daudzveidību.</li> <li>4. Attīstīt kompetenci atpazīt un analizēt būtiskākos biznesa ētikas jēdzienus, principus un teorijas, lai veidotu ētisku izpratni par profesionālo un uzņēmējdarbības vidi.</li> <li>5. Pilnveidot prasmi identificēt ētisko problēmu avotus un pārkāpumu veidus uzņēmumos, kā arī izvērtēt to ietekmi uz organizācijas darbību un reputāciju.</li> <li>6. Attīstīt spēju pielietot ētikas un sociālās atbildības principus uzņēmējdarbībā, ņemot vērā brīvības, atbildības, varas lietošanas un taisnīguma aspektus.</li> <li>7. Stiprināt prasmes risināt ētiskās dilemmas, izmantojot argumentētu pieeju un ievērojot gan profesionālās ētikas normas, gan uzņēmuma kultūras vērtības.</li> <li>8. Veicināt kompetenci novērtēt un piemērot ētikas standartus un sociālās vērtības uzņēmuma vadības procesā, uzlabojot iekšējo komunikāciju, starppersonu attiecības un vadītāja rīcības ētiskumu.</li> </ol> |
| Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi     | <p>Patstāvīgais darbs paredzēts, lai nostiprinātu studējošo zināšanas un attīstītu prasmi efektīvi komunicēt, paredzēt un risināt konfliktus starpkultūru vidē. Studenti analizē teorētiskos avotus un praktiskus gadījumus, izstrādā komunikācijas scenārijus, izvērtē starpkultūru konfliktus un sadarbības situācijas, kā arī reflektē par personīgo profesionālo izaugsmi. Patstāvīgais darbs veicina kultūras jutīgumu, empātiju, ētisku domāšanu un komandas darba iemaņas, kas nepieciešamas profesionālai rīcībai uzņēmuma vadībā un strādājot starptautiskās komandās.</p> <p>Uzdevumi:</p> <p>Biznesa ētikas pārkāpumu izpēte un analīze Latvijā un Eiropā</p> <p>Ētikas kodeksa izstrāde un aizstāvēšana</p> <p>Dāvanas uzņēmējdarbībā: ētiskais un aizliegtais</p> <p>Gatavošanās praktiskajām nodarbībām</p> <p>Gatavošanās kontrolārbam un eksāmenam</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Literatūra                    | <p>Obligātā/Obligatory:</p> <p>1.Laurinkari, J. Biznesa ētika. Rīga, Petrovskis un Ko, 2011. 99 lpp. ISBN 9789984803074</p> <p>2.Morrison J., Business ethics : new challenges in a globalized world.- London, New York, NY Palgrave Macmillan, 2015.</p> <p>3.Professional Ethics / edited by Robert McPeake; The City Law School. Oxford, United Kingdom, Oxford University Press, 2014.Hofstede, G. (2010). Cultures and Organizations: Software of the Mind. McGraw-Hill.</p> <p>usiness (3rd ed.). London: Nicholas Brealey Publishing.</p> <p>Papildu/Additional:</p> <p>1.Ferrell O.C., Fraedrich J., ferrell L. Business Ethics. Ethical Decision Making and Cases.- Boston, New York, Houghton Mifflin Company, 2005.</p> <p>2.Boatright John R. Ethics and the Conduct of Business / J.R.Boatright. - 4th ed. - New Jersey : Prentice Hall, 2003. - 452 p. ISBN 0-13-099159-7</p> <p>3.Carroll Archie B. Business &amp; Society : ethics and stakeholder management / A.B.Carroll ; A.K.Buchhotz. - 5th ed. - New York : Thomson, 2003. - 710 p. : il. - Online Resources and Tools : p.681.-685. - Name Index : p.687.-690. - Subject Index : p.691.-710. ISBN 0-324-11495-8 2.</p> <p>4.Meyer, E. (2014). The Culture Map: Breaking Through the Invisible Boundaries of Global Business. Public Affairs.</p> <p>5.Byram, M. (2020). Teaching and assessing intercultural communicative competence. Multilingual Matters.</p> <p>6.Kowalski, S. (2023). Cultural Sensitivity Training: Developing the Basis for Effective Intercultural Communication. Econcise.</p> <p>7.Trompenaars, F., &amp; Hampden-Turner, C. (2012). Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global B</p> <p>Citi informācija avoti/Other sources of information:</p> <p>1.Reklāmas likums. www.likumi.lv</p> <p>2.EBSCO Publishing database. <a href="http://www.epnet.com/database.html">http://www.epnet.com/database.html</a></p> <p>3.Institute of Business Ethics. <a href="http://www.ibe.org.uk/">http://www.ibe.org.uk/</a></p> <p>4.International Business Ethics Institute. <a href="http://business-ethics.org/">http://business-ethics.org/</a></p> <p>5.Business Ethics Research. <a href="http://knowledge.wharton.upenn.edu/category.cfm?cid=11">http://knowledge.wharton.upenn.edu/category.cfm?cid=11</a></p> |
| Nepieciešamās priekšzināšanas | Ievads cilvēkzinībās, Ievads uzņēmējdarbībā                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

### Studiju kursa saturs

| Saturs                                                                                                                                           | Pilna un nepilna laika klātienēs studijas |                | Nepilna laika neklātienēs studijas |                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|------------------------------------|----------------|
|                                                                                                                                                  | Kontakt stundas                           | Patstāv. darbs | Kontakt stundas                    | Patstāv. darbs |
| Kultūras daudzveidība un starpkultūru kompetence.<br>Kultūras jēdziens, vērtības un identitāte, kultūras dimensiju teorijas (Hofstede, Hall).    | 3                                         | 7              | 2                                  | 10             |
| Komunikācijas process un kultūras barjeras<br>Verbālā, neverbālā un starpvalodu komunikācija; uztveres kļūdas; kultūras konteksts.               | 4                                         | 7              | 2                                  | 10             |
| Empātija, emocionālā inteliģence un profesionālā ētika<br>Emocionālā pašregulācija, empātiska saskarsme, ētiska rīcība.                          | 4                                         | 8              | 2                                  | 10             |
| Konfliktu cēloņi un veidi multikulturālā vidē<br>Konfliktu psiholoģija, kultūras un vērtību sadursmes.                                           | 4                                         | 6              | 2                                  | 9              |
| Konfliktu risināšanas un mediācijas stratēģijas<br>Sadarbības, sarunu un samierināšanas metodes, mediācijas tehnika.                             | 4                                         | 6              | 2                                  | 9              |
| Komandas vadība un starpkultūru sadarbība<br>Līderība, komandas dinamika, uzticēšanās veidošana daudzveidīgā vidē.                               | 3                                         | 6              | 1                                  | 9              |
| Starptautiskā sadarbība, komunikācijas principi, starptautiskās etiķetes un diplomātijas aspekti.                                                | 2                                         | 8              | 1                                  | 9              |
| Ētikas jēdziens, funkcijas, uzdevumi. Raksturīgākās teorijas.                                                                                    | 4                                         | 2              | 1                                  | 4              |
| Morāles komponenti, morāles struktūra, morāles attiecības, morālā apziņa.                                                                        | 4                                         | 2              | 1                                  | 4              |
| Biznesa ētikas jēdziens, būtība, īpatnības. Ētikas problēmas biznesā.                                                                            | 4                                         | 2              | 1                                  | 4              |
| Neētisko problēmu novēršana biznesā.                                                                                                             | 4                                         | 4              | 1                                  | 6              |
| Likums un taisnīgums. Morāle un tiesības. Lietderīgums un iespējas                                                                               | 2                                         | 4              | 1                                  | 6              |
| Ētika, likums un pārkāpumu veidi biznesā.                                                                                                        | 4                                         | 6              | 1                                  | 6              |
| Ētikas garantiju veidošana biznesā                                                                                                               | 2                                         | 3              | 1                                  | 6              |
| Dāvanas uzņēmējdarbībā – atļautais un aizliegtais, ētiskais un neētiskais.                                                                       | 2                                         | 3              | 1                                  | 8              |
| Konkurences ētiskie aspekti.                                                                                                                     | 4                                         | 8              | 1                                  | 8              |
| Pamata sociālās prasības biznesam. Uzņēmuma produktivitāti uzlabojošie faktori. Darba un uzvedības ētika un estētika. Uzņēmuma kultūra un ētika. | 4                                         | 6              | 1                                  | 8              |
| Starppersonu ētika uzņēmumā. Vadītāja ētiskās uzvedības normas.                                                                                  | 4                                         | 6              | 0                                  | 8              |
| Kopā:                                                                                                                                            | 62                                        | 94             | 22                                 | 134            |

### Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

| Sasniedzamie studiju rezultāti                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Rezultātu vērtēšanas metodes                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Zināšanas</p> <p>Izprot kultūras daudzveidības un starpkultūru komunikācijas teorijas, kultūras dimensiju modeļus (Hofstede, Hall, Trompenaars)</p> <p>Pārzina konfliktoloģijas jēdzienus, konfliktu tipus un to attīstības stadijas.</p> <p>Izprot diskriminācijas, aizspriedumu un stereotipu ietekmi uz komunikāciju.</p> | <p>Tests vai diskusija: spēj precīzi skaidrot kultūras dimensiju teorijas un pamatot to pielietojumu komunikācijas analizē.</p> <p>Tests vai situāciju analīze: identificē konfliktu posmus un izvērtē to ietekmi uz profesionālo saskarsmi.</p> <p>Reflektīvais darbs vai diskusija: analizē komunikācijas barjeras un piedāvā risinājumus iekļaujošai mijiedarbībai.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Demonstrēt Ekonomista profesijai raksturīgās pamata un specializētas zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni, tajā skaitā daļai zināšanu iesniedzoties ekonomista nozares augstākajos sasniegumos/ Studējošais kursa noslēgumā spēj parādīt ētikas kopumā un konkrēti biznesa ētikas svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni, spēj piedalīties uzņēmuma reputācijas veidošanā.                                                                                                                                                         | Praktiskās nodarbības, patstāvīgais darbs, eksāmens                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Prasmes<br>Prot analizēt un pielāgot komunikācijas stilu atbilstoši kultūras kontekstam.<br>Prot identificēt konfliktu cēloņus un izvēlēties atbilstošas risināšanas stratēģijas (mediācija, sarunas, deeskalācija).<br>Prot pielietot starpkultūru kompetences modeļus (Byram, Bennett, Deardorff) profesionālajā darbībā.                                                                                                                                                                                                                    | Simulācija vai lomu spēle: pielāgo saskarsmes stilu, ņemot vērā kultūras atšķirības un profesionālās ētikas normas.<br>Situāciju analīze vai grupu darbs: izvēlas piemērotas konfliktu risināšanas metodes un argumentē to efektivitāti.<br>Eseja vai prezentācija: demonstrē spēju integrēt starpkultūru kompetences modeļus praktiskās situācijās.                                            |
| Pieņemt lēmumus un rast radošus risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos/ Studējošais kursa noslēgumā spēj ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus un vispārpieņemtās uzvedības normas; izmantot apgūtos pamatus, spēj pētīt un analizēt ētiskās problēmas uzņēmumos.                                                                                                                                                                                                                                                   | Praktiskās nodarbības, patstāvīgais darbs, eksāmens                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Patstāvīgi strukturēt savu mācīšanos, virzīt savu un padoto tālāku mācīšanos un profesionālo pilnveidi, parādīt zinātnisku pieeju problēmu risināšanā, uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu/ Studējošais kursa noslēgumā spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju, kas skar biznesa ētiku, vadītāja ētiku, ētikas standartus, lai pilnveidotu profesionālās zināšanas; spēj parādīt izpratni par vadītāja profesionālo ētiku, ievērojot darba tiesiskās attiecības. | Praktiskās nodarbības, patstāvīgais darbs, eksāmens                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Kompetence<br>Spēj efektīvi sadarboties multikulturālā komandā, novērst un risināt konfliktus.<br>Spēj patstāvīgi un atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, saglabājot profesionālu ētiku.<br>Spēj veicināt cilvēktiesību ievērošanu un iekļaujošu darba vidi.                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Grupu projekts vai novērojums: sadarbojas komandā, respektējot kultūras atšķirības un veicinot kopīgu mērķu sasniegšanu.<br>Situāciju analīze vai refleksija: pieņem ētiski pamatotus lēmumus un saglabā profesionālu uzvedību arī spriedzes apstākļos.<br>Reflektīvais ziņojums vai diskusija: demonstrē izpratni par iekļaujošas komunikācijas principiem un cilvēktiesību ievērošanu praksē. |
| Patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt ekonomikas informāciju un to izmantot, pieņemot lēmumus un risināt problēmas ekonomikas nozarē/ Studējošais kursa noslēgumā spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un kritiski izvērtēt informāciju, kas skar biznesa ētiku, vadītāja ētiku, ētikas standartus, lai pilnveidotu profesionālās zināšanas.                                                                                                                                                                                                         | Praktiskās nodarbības, patstāvīgais darbs, eksāmens                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

#### ***Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji***

| Kritērijs                  | % no kopējā vērtējuma |
|----------------------------|-----------------------|
| Starppārbaudījumi          | 80                    |
| Noslēguma (eksāmena) darbs | 20                    |
| Kopā:                      | 100                   |

#### ***Studiju kursa plānojums***

| Daļa | KP  | Stundas  |          |         | Pārbaudījumi |        |       |
|------|-----|----------|----------|---------|--------------|--------|-------|
|      |     | Lekcijas | Prakt d. | Laborat | Ieskaite     | Eksām. | Darbs |
| 1.   | 6.0 | 20.0     | 42.0     | 0.0     |              | *      |       |